

DRAMATİZASYON YÖNTEMİ İLE OKUL ÖNCESİ ÇOCUKLARA FEN KONULARININ ÖĞRETİMİNE YÖNELİK ETKİNLİKLER OLUŞTURULMASI

Zeynep AKSAN

Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, zeynep.axan@gmail.com

Dilek ÇELİKLER

Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, dilekc@omu.edu.tr

Özet

Bu araştırma ile Okul Öncesi öğretmen adayları tarafından fen konularının öğretiminde dramanın kullanıldığı etkinlikler oluşturulması amaçlanmıştır. Araştırma, Türkiye'nin kuzeyinde bir devlet üniversitesinin Eğitim Fakültesi Okul Öncesi Öğretmenliği 3. sınıfta öğrenim gören toplam 35 gönüllü öğretmen adayı ile yürütülmüştür. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarından beşer kişilik gruplar oluşturulmuş ve gruplardan fen konularının öğretimine yönelik drama etkinlikleri planlamaları istenmiştir. Araştırma sonucunda, öğretmen adaylarının hayvanlar ve özelliklerinin, ağız ve diş sağlığının, el temizliğinin öneminin, kurbağanın başkalaşım evrelerinin, dolaşım sisteminin, sindirimde görev alan organların öğretimine yönelik drama etkinlikleri ve etkinliklerde kullanılmak üzere materyaller tasarladıkları belirlenmiştir. Araştırma sonucunda, öğretmen adaylarının hazırladıkları etkinliklerin, çocukların ilgisini çekecek, eğlenceli, fen konularını öğrenmelerini kolaylaştırıcı, hazırladıkları materyallerin ise yeni fikirlerin oluşmasına olanak sağlayan ve hayal gücünü geliştirici özellikte olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: *Drama, Okul Öncesi, Fen Eğitimi.*

PREPARING ACTIVITIES FOR TEACHING SCIENCE SUBJECTS TO PRE-SCHOOL CHILDREN THROUGH DRAMATIZATION METHOD

Abstract

With this study, it was aimed to preparing activities using drama in teaching of science subjects by Pre-School pre-service teachers. This study was conducted with a total of 35 volunteer pre-service teachers studying in 3rd grade in Pre-School Education, Faculty of Education at a state university in the north of Turkey. Five-person groups were formed from pre-service teachers who participated in the study and asked to plan drama activities for teaching science subjects. At the end of the study, it was determined that pre-service teachers prepared drama activities for teaching animals and their features, oral and dental health, the importance of hand hygiene, metamorphosis stages of a frog, circulatory system and the organs involved in digestive system and designed materials to be used in activities. As a result, it was found that the activities which pre-service teachers planned were interesting, funny for children and facilitator for learning science subjects and the materials they prepared had property to enable to create new ideas and improve imagination.

Key Words: *Drama, Pre-School, Science Education.*

Dramatizasyon Yöntemi İle Okul Öncesi Çocuklara Fen Konularının Öğretimine Yönelik Etkinlikler Oluşturulması

Giriş

Çocuklar dünyaya geldikleri andan itibaren öğrenmek ve keşfetmek için büyük bir merak ve heves duyarak, çevrelerini keşfederek, çevrelerinde gördüklerine dair fikirler oluşturur (MEB, 2012). Çocuklar, çevresi ile etkileşime geçtiği andan itibaren fenle ilişkileri başlar ve bu ilişki tüm yaşamları boyunca devam eder (Yaşar, 1993). Yani bireyde fene ilişkin kavramlar okul öncesi dönemde oluşmaya başlamaktadır (Lind, 1999; Kallery ve Psillos, 2001). Bireyin çevresinde ve doğada gelişen olayları tanıyarak, gözlemleyerek ilişkileri algılaması, bilgileri yorumlaması ve bilimsel süreç becerilerini kazanması okul öncesi çağında verilen fen eğitimiyle sağlanmaktadır (Hamurcu, 2003).

Okul öncesi dönemde, soyut ya da anlaşılması güç kavramların öğretiminde uygun yöntem ve tekniklerin kullanılması çocukların fen konularını öğrenmelerini kolaylaştırması açısından oldukça önemlidir (Uyanık Balat ve Önkol, 2013). Fen konularının öğretiminde kullanılan önemli yöntemlerden biri de dramadır. Drama, çocuğun eğitim ve öğretimde aktif rol almasını, kendini ifade edebilmesini, yaratıcı olmasını, yaşamı çok yönlü algılamasını, araştırma isteğinin ve duygusunun gelişmesini amaçlayan, bireyin eğitim ve öğrenme isteğini arttıran bir yöntemdir (Aral, Baran, Bulut ve Çimen, 2000). Özünde oyun olan drama, çocukların yaparak-yaşayarak, zevk alarak öğrenmelerini sağlaması, sosyal becerilerini geliştirmesini sağlamaktadır.

Çocuklara aktif ve yaratıcı olma olanağını sağlaması, duygu, düşünce ve hayallerini özgürce ve yapıcı bir şekilde ifade etmeyi desteklemesi açısından eğitimde drama etkinliklerine yer verilmesi oldukça önemlidir (Önder, 2005). Fen eğitiminde dramanın kullanılması ile çocukların soyut kavram ve deneyimleri somutlaştırması ve anlamlı öğrenmenin gerçekleşmesi sağlanmaktadır. Ayrıca drama, çocukların grupla işbirliği ve iletişim becerisini geliştirmesi, hayal gücünü geliştirerek yaratıcı düşüncelerini sağlaması, fen kavramlarını oyunlaştırarak öğretimi zevkli ve kalıcı hale getirmesi açısından önemlidir (Uyanık Balat ve Önkol, 2013). Drama ile çocuklar etkinliklerde aktif rol alarak duygu ve düşüncelerini yaratıcı yollarla ifade ederken, gözlem yaparak ve deneyerek bilgiye kendileri ulaşır ve zengin deneyimler kazanmaktadır (Taylor, 2000; Hendy ve Toon, 2001; Freeman, Sullivan ve Fulton, 2003; Kandır, 2003; McCaslin, 2006). Yapılan çalışmalar da dramanın çocukların kendilerini ifade edebilmelerini sağlama, yaratıcılıklarını geliştirme, özgüven duygusunu geliştirme, sosyal-duygusal gelişimini destekleme, kendini ve başkalarını tanımalarını sağlama, işbirliği, paylaşma ve yardımlaşma becerisini geliştirileceğini ortaya koymaktadır (Mellou, 1995; Dalbudak ve Akyol, 2008; Snape, Vettrano, Lowson ve McDuff, 2011). Dramatik etkinliklerin kapsamında; dramatik oyun, oyunlar ve doğaçlamalar, drama esaslı öykü, konu kaynaklı drama, sosyal rolleri içeren oyun, fen çalışması, deneysel ve bilimsel laboratuvar etkinlikleri yer almaktadır (Gönen ve Dalkılıç, 2003).

Bu çalışmada, Okul Öncesi öğretmen adayları tarafından fen konularının öğretiminde dramanın kullanıldığı etkinlikler oluşturulması amaçlanmıştır. Bu

araştırma ile gelecek nesilleri yetiştirecek olan Okul Öncesi öğretmen adaylarının eğitimde dramanın kullanılması ile ilgili anlayışlarının geliştirilmesine katkı sağlanacağı ve alan yazına derinlik kazandırılacağı düşünülmektedir.

Yöntem

Araştırma, çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacı ile evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup, örnek ya da örneklem üzerinde yapılan tarama düzenlemeleri olarak tanımlanan (Karasar, 2011) genel tarama modeliyle yürütülmüştür.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, Türkiye'nin kuzeyinde bir devlet üniversitesinin Eğitim Fakültesi Okul Öncesi Öğretmenliği, örneklemini ise Okul Öncesi Öğretmenliği 3. sınıfta öğrenim gören ve 'Drama' dersi almış toplam 35 gönüllü öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırma grubu, amaçlı örnekleme yöntemi kullanılarak belirlenmiştir. Amaçlı örnekleme yönteminde, bireylerin benzer özelliklere sahip olması dikkate alınmaktadır (Christensen, Johnson ve Turner, 2015).

Verilerin Toplanması

Araştırmaya katılan öğretmen adaylarından beşer kişilik gruplar rastgele oluşturulmuş ve gruplardan fen konularının öğretimine yönelik drama etkinlikleri planlamaları istenmiştir. Öğretmen adaylarından 3 ders saatinde istedikleri bir fen konusunu seçerek planlama yapmaları ve hikayeleştirmeleri, 3 ders saatinde planladıkları etkinliğe uygun materyalleri sınıfa getirerek materyalleri tasarlamaları, 4 ders saatinde ise hazırladıkları etkinlikleri sınıfta tanıtılmaları istenmiştir.

Bulgular

Araştırmada Okul Öncesi öğretmen adaylarının çeşitli fen konularına yönelik drama etkinlikleri ve etkinliklerde kullanılmak üzere materyaller tasarladıkları belirlenmiştir.

Hayvanların Öğretimi

Birinci grupta bulunan Okul Öncesi öğretmen adaylarının, köpek, maymun, kaplumbağa, ateş böceğinin fiziksel özelliklerini ve yaşam alanlarını tasarladıkları hikâye kartları ile anlatmayı planladıkları belirlenmiştir. Tasarladıkları hikâye kartlarında; mukavva, renkli kâğıtlar, basit ışık düzeneği, hayvan resimleri, ev ve köpek kulübesi resimleri kullandıkları görülmüştür. Planlanan etkinlikte, öğretmen tahtaya orman resmini yansıtır, doğa sesi açar, şapkasını takıp dürbününü eline alır ve etkinliğe başlar. Öğretmen, "Çocuklar KUKİ'yi gördünüz mü? Biz ormanda dolaşıyorduk birden kayboldu. Buradan geçmedi mi? Kim bilir nereye kayboldu?" der ve hikâyeyi anlatmaya başlar. Öğretmen adaylarının hikâye kartları ve etkinlikte kullandıkları hikâye Şekil 1'de verilmiştir.

Dramatizasyon Yöntemi İle Okul Öncesi Çocuklara Fen Konularının Öğretimine Yönelik Etkinlikler Oluşturulması

Şekil 1: Birinci grubun tasarladığı hikâye kartları ve etkinlikte kullandığı hikâye

Bir varmış, bir yokmuş. Kuki, ormanda sahibiyile gezerken kaybolmuş. Ormanda evinin yolunu bulabilmek için ormanda dolaşmaya başlamış. Ormanda gezinirken “Şişşt, köpekçik! Ne yapıyorsun tek başına burada?” diye bir ses duymuş. Kuki, çok korkmuş ve çimenlerin arkasına saklanıvermiş. Kuki, “Kim var orda?” diye bağırmış. Ağaçların arasında sallanarak maymun gelmiş. “Köpekçik, benden korkmana gerek yok. Benden zarar gelmez sana.” demiş. Kuki saklandığı yerden çıkmış ve maymuna “Sen de kimsin?” demiş. Maymun, “Ben bir maymunum. Böyle ağaçtan ağaca gezerim, muz da çok severim. Ya sen ne arıyorsun burada?” demiş. “Bende Kuki! Sahibimle ormanda gezinirken kayboldum. Evimin yolunu bulmaya çalışıyorum.” demiş Kuki. Maymun, “Bu yolu takip edersen evine ulaşabilirsin. Çünkü benim geldiğim yönde ev yoktu.” demiş. Kuki, maymuna teşekkür etmiş ve vola devam etmiş.

Kuki, ormanda gezinirken çok yorulmuş ve bir taşın üzerine oturmuş. Bir bakmış taş hareket ediyor. Birden taşın üzerinden yere zıplamış. Taşın yanına gidince bir bakmış, taşın kafasını ve ayaklarını görmüş. “Sende kimsin?” demiş Kuki. O da “Ben bir kaplumbağayım. Evimi sırtımda taşıyorum. Ormanda böyle yavaş yavaş ilerlerim.” demiş. Kuki, “Kusura bakma, ben seni taş sanmıştım.” demiş ve yoluna devam etmiş.

Hava iyice kararmış. Kuki, önünü görmekte zorlanıyormuş. Evine erkenden gidemeyeceği için çok üzülmüş. Çünkü evine gitmek için sabahın olmasını beklemesi gerekiyormuş. Ağacın dibine yatmış ve uyumaya başlamış. Ormanda ağaçların ve yaprakların arasında yanan ışıklarla uyanmış Kuki. “Kim var orda?” demiş. Ağaçların arasında ateş böcekleri varmış. Akşam olduğunda ormanda ağaçların arasında renkli ışıklar saçıyorlarmış. Kuki'nin aklına bir fikir gelmiş. Ateş böceklerinden evine gidebilmek için yardım istemiş.

Ateş böcekleri, Kuki'nin evine kadar sıralanıp ona evini bulmada eşlik etmişler. Ormanda biraz ilerledikten sonra, Kuki evini görmüş ve çok sevinmiş. Ateş böceklerine evine getirdikleri için çok teşekkür etmiş. Köpek kulübesine girmiş, çok yorulduğu için uyumaya başlamış.

Dramatizasyon Yöntemi İle Okul Öncesi Çocuklara Fen Konularının Öğretimine Yönelik Etkinlikler Oluşturulması

Ağız ve Diş Sağlığının Öğretimi

İkinci grupta bulunan Okul Öncesi öğretmen adaylarının, kartondan sağlıklı ve çürük diş tasarladıkları ve dişlerin sağlıklı olmasını ve çürümesini sağlayan etmenleri dişlerin üzerine yapıştırdıkları bir etkinlik tasarladıkları görülmüştür. Öğretmen adayları planladıkları bu drama etkinliğinde, ayrı ayrı çubukların üzerine sağlıklı ve çürük diş, mikrop, diş macunu ve fırçası, şeker yapıştırılmış materyaller, ikili diyaloglar oluşturulacak şekilde çocuklara dağıtılır ve çocukların ellerindeki materyallere göre konuşmaları istenir.

Şekil 2: İkinci grubun etkinlikte kullanılmak üzere tasarladığı materyaller

El Temizliğinin Öneminin Öğretimi

Üçüncü grupta bulunan Okul Öncesi öğretmen adaylarının tasarladıkları mikrop ve sabun kuklası ile çocuklara el temizliğinin önemine yönelik bir etkinlik tasarlamışlardır. Öğretmen adaylarının tasarladıkları etkinlikte; kuklalar gösterilerek ve “Bugün sınıfımıza iki tane misafir geldi. Tanışmak ister misiniz?” diye sorularak çocukların dikkati çekilir. Etkinlikte öğretmen, “Misafirlerimize merhaba diyelim.” der ve ardından mikrop ve sabun kuklalarını sınıfa tanıtır. “Şimdi mikrop ve sabunun size anlatacakları var.” der ve kuklaları oynatmaya başlar. Drama ve dramada kullanılmak üzere hazırlanan materyaller Şekil 3’te verilmiştir.

Şekil 3: Üçüncü grubun etkinlikte kullanılmak üzere tasarladığı kuklalar

Bana mikrop derler. İnsanları hasta etmek benim görevim. Pis yerler benim evim, pis yerleri çok severim. Herkesin dokunduğu yerde ben varım. Nereler olduğunu merak ediyor musun? Herkesin dokunduğu yerleri bir düşünelim. Mesela herkesin dokunduğu para en sevdiğim! Toplu taşıma araçlarında herkesin tuttuğu eşyalarda, yere düşürdüğün her şeyde hep ben varım. Ellerini yıkamayı çok severim.

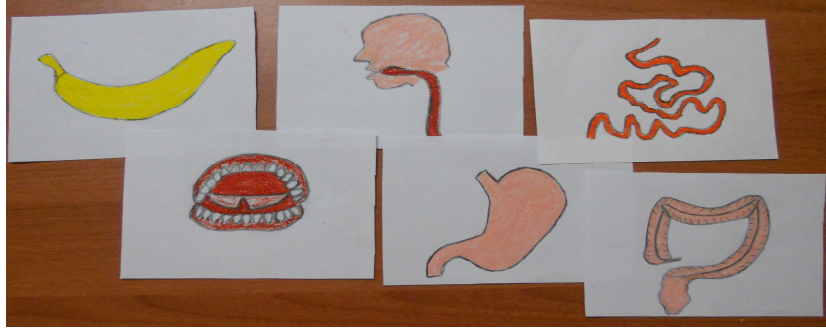
Merhaba, ben senin dostunum. Ben seni çok seviyorum, sağlıklı olmanı istiyorum. Mikrobun seni hasta etmesini istemiyorum. Senden uzak dursun istiyorum. Tertemiz, sağlıklı ve mutlu olman tek dileğim. Beni sık sık kullanmanı çok istiyorum. Okuldan eve gelince, yemekten önce ve sonra, paraya, yere düşen eşyalara, kapı kollarına, toplu taşıma araçlarındaki eşyalara dokunduktan sonra ellerini benimle köpürterek sık sık yıkarsan mikroplar uzak durur senden. Tertemiz olup mutlu bir şekilde gülümsediğinde ben çok mutlu oluyorum, bunu sakın unutma.

Organların Öğretimi

Dördüncü grupta bulunan Okul Öncesi öğretmen adaylarının, sindirimde görevli organların ve görevlerinin öğretimine yönelik bir etkinlik planladıkları belirlenmiştir. Planlanan drama etkinliğinde, "Besini organlarımızda yolculuğa çıkaralım mı?" denilerek çocukların dikkati çekilir. Altı tane çocuk seçilir ve beş çocuğun her biri bir organ, bir çocuğun ise besin rolünü üstlenmesi istenir. Çocuklar ilk sırada besin olmak üzere; ağız, yemek borusu, mide, incebağırsak, kalınbağırsak olmak üzere sıraya dizilir ve yakalarına temsil ettikleri organın resimlerinin bulunduğu kartlar takılır. Drama ve dramada kullanılmak üzere hazırlanan materyaller Şekil 4'te verilmiştir.

Dramatizasyon Yöntemi İle Okul Öncesi Çocuklara Fen Konularının Öğretimine Yönelik Etkinlikler Oluşturulması

Şekil 4: Dördüncü grubun etkinlikte kullandığı kartlar ve drama metni

Besin ilk olarak ağıza gider (Besin olan çocuk etrafında döne döne ağız olan arkadaşına yönelir).

Ağız: Ben ağızım, yediğim besinleri küçük parçalara ayırırım ve yemek borusuna gönderirim (Besin olan çocuğu yemek borusu olan arkadaşına doğru yönlendirir).

Yemek borusu: Bana gelen besinleri yutarak mideye gönderirim (Besin olan arkadaşını mide olan arkadaşına yönlendirir).

Mide: Ben mideyim bana gelen besinleri burada öğütürüm işime yaramayanı kalın bağırsağa gönderirim (Besin olan arkadaşının üzerindeki hırkayı çıkartır hırkayı kalınbağırsağa verir, besin olan arkadaşını incebağırsağa olan arkadaşına yönlendirir).

İncebağırsak: Bende yararlı besinleri alıp kanla birlikte vücuda gönderirim (Besin olan arkadaşını sınıf içine yönlendirir ve besin olan çocuk sınıfta kanın vücudu dolaştığı gibi dolaşır).

Kalınbağırsak: Ben vücudumuzda işe yaramayacak besinleri alır ve bu atıkları boşaltırım.

Kan Dolaşımının Öğretimi

Beşinci grupta bulunan Okul Öncesi öğretmen adaylarının kan dolaşımının öğretimine yönelik bir etkinlik planladıkları belirlenmiştir. Planlanan drama etkinliğinde; kalp, akciğer, damarlar ve kanı temsil eden çocuklar seçilir. Kanı temsil eden çocuğa bir balon verilir. Kanı temsil eden çocuk elinde balon ile kalpten çıkar ve akciğere gider. Balon kirlenmiş durumdadır ve akciğerden balonu temizlemesini ister. Akciğeri temsil eden çocuk 'temizlerim ama bilmecemi bilebilirsen temizlerim' der ve bilmecesini söyler kanı temsil eden çocuk cevabı bulmaya çalışır. Cevap bulunduktan sonra akciğer kanı temizler (balonun üzerindeki boya silinir). Daha sonra kanı temsil eden çocuk kalbe gelir. Kalbi temsil eden çocuk 'seni damarlara gönderirim ama bilmecemi bilirsen' der bilmecesini sorar ve kanı temsil eden çocuk cevabı söyler. Kanı temsil eden çocuk kılcal damarlara gelir. Kılcal damarları temsil eden çocuk ise balonu tekrar kirlendir (balon boya ile boyanır). Bilmecesi sorarak kanı

Zeynep AKSAN, Dilek ÇELİKLER

taşıyan çocuğu kalbe geri gönderir. Etkinlikte, dolaşım sistemini sembolize eden ve dramada kullanılmak üzere hazırlanan materyal Şekil 5'te verilmiştir.

Şekil 5: Beşinci grubun hazırladığı dolaşım sistemini sembolize eden materyal

Kurbağanın Başkalaşım Evrelerinin Öğretimi

Altıncı grupta bulunan Okul Öncesi öğretmen adaylarının çocukların kurbağanın başkalaşım evrelerine yönelik bir drama etkinliği planladıkları belirlenmiştir. Hazırlanan etkinlikte, öğretmen adaylarının tasarladıkları kurbağa yumurtası, iribaş ve erişkin kurbağa maskeleri ile başkalaşım evrelerini canlandırmaları planlanmıştır. Çocuklar için hazırlanmış kurbağa maskeleri dağıtılarak "Evet hepimiz şimdi birer kurbağayız." diyerek tüm sınıfın derse katılması sağlanır. Drama ve dramada kullanılmak üzere hazırlanan materyaller Şekil 6'da verilmiştir.

Şekil 6: Altıncı grubun etkinlikte kullandığı materyaller

Merhaba ben bir kurbağa yumurtasıyım. Kurbağaya pek benzemiyorum değil mi? Biraz zamana ihtiyacım var sadece. Büyüyüp değişeceğim.

Dramatizasyon Yöntemi İle Okul Öncesi Çocuklara Fen Konularının Öğretimine Yönelik Etkinlikler Oluşturulması

Büyüdüm geliştirdim, İribaşa dönüştüm. Balık sanma beni, daha da geliştireceğim, izlemelisin gelişimimi.

Büyüdüm, geliştirdim. Artık kocaman bir kurbağayım. Göllerde vırak vırak, vıraklarım!

Yedinci grupta bulunan öğretmen adaylarının kurbağanın başkalaşım evrelerini kuklalarla canlandırabilecekleri bir etkinlik planladıkları görülmüştür. Ayrıca, öğretmen adaylarının, kurbağanın başkalaşım sürecini bir bütün olarak görebilecekleri bir pano hazırladıkları da görülmüştür. Drama ve dramada kullanılmak üzere hazırlanan materyaller Şekil 7 ve Şekil 8'de verilmiştir.

Şekil 7: Yedinci grubun etkinlikte kullandığı kurbağanın başkalaşım sürecini gösteren pano

Şekil 8: Yedinci grubun etkinlikte kullandığı materyaller ve drama metni

Sıcak ve güneşli bir yaz sabahıydı. Anne kurbağa yumurtadan yeni çıkan yavrusunu seviyordu.

Anne Kurbağa: Aman da benim güzeller güzeli yavrum nasılmış bu sabah?

Kurbiş: Hiç iyi değilim anneciğim. Ben ne zaman sana benzeyeceğim? Ne zaman senin kadar güzel olacağım?

Anne Kurbağa: Ah canım benim! Üzme sakın kendini. Biz kurbağalar belli evrelerden geçerek son halimizi alırız. Çok kısa zamanda sende en az benim kadar güzel olacaksın. Sakın üzme kendini emi.

Kurbiş: Tamam anneciğim. O zaman ben biraz yüzeyim. Arkadaşlarımın yanına gideyim. Oyun falan da oynarız belki.

Anne Kurbağa: Peki Kurbiş, ama sakın evden uzaklaşma. Hava kararmadan dönmüş ol. Tamam mı?

Kurbiş: Tamam anneciğim.

Minik kurbağa şarkı söyleyerek yüzüyordu. Tam o anda, renkli balıkla karşılaştı.

Renkli Balık: Hey sen ne yapıyorsun burada çirkin balık? Hahahaha!

Kurbiş: Ben balık değilim! Yavru kurbağayım. Ben de beraber oyun oynayabileceğim bir arkadaş arıyordum. Beraber oyun oynayalım mı?

Renkli Balık: Ne diyorsun sen, ne kurbağası? Bildiğin kara çirkin bir balıksın sen! Bana baksana, ne kadar renkli ve güzelim. Seninle ne işim olur benim. Ayrı dünyaların balıklarıyız seninle, hahahaha!

Kurbiş: Hayır bilmiyorsun sen. Ben kurbağayım. Annem öyle söyledi. Biraz zaman geçtikten sonra, onun kadar güzel bir kurbağa olacağım.

Renkli Balık: Anlaşılan annen fena kandırmış seni.

Renkli Balık, yavru kurbağanın yanından gülerek uzaklaşır. Bu duruma çok üzülen Kurbiş düşünmeye başlar.

Dramatizasyon Yöntemi İle Okul Öncesi Çocuklara Fen Konularının Öğretimine Yönelik Etkinlikler Oluşturulması

Kurbiş: Galiba Renkli Balık haklıydı. Annem kandırdı beni. Kurbağa değilim ben. Siyah çirkin bir balığım. Daha fazla kalamam buralarda.

Diyerek yaşadığı tatlı suyu ve ailesini terk etmeye karar verir minik kurbağa.

Evden epeyce uzaklaşmıştı minik kurbağa. Hava gittikçe kararıyor ve karnı da acıkiyordu. Korkmaya da başlamıştı üstelik. "Şimdi nereye giderim ben? Nerede yaşarım?" gibi aklından çeşitli sorular geçiyordu. Çok yorulmuştu. "Biraz dinleneyim. Sabah olunca yoluma devam ederim." diye düşünüp kayalıkların arasında uyumaya koyuldu.

Sabah olmuştu. Uyanmıştı minik kurbağa. Ama birde ne görsün:

Kurbiş: Aaaaa! Bu nasıl olur? Rengim değişmeye başlamış benim. Vücudumda değişik gibi olmuş. Yoksa artık kurbağa olma vaktim geldi mi? Annem haklıydı galiba. Ona nasıl inanmadım. Gerçek bir kurbağayım demek ki ben. Hemen evime geri dönüp annemden özür dilemeliyim. Renkli Balığa inandığım için çok pişmanım çok! Annemi de çok özledim zaten. Vakit kaybetmemeliyim artık.

Çok pişman olan Kurbiş hemen yola koyuldu.

Kurbiş: Anneciğim, ben geldim. Sana inanmayıp, evden kaçtığım için çok pişmanım. Lütfen, beni affet anneciğim. Gerçek bir kurbağaymışım ben de. Baksana rengim değişmeye başladı bile.

Anne Kurbağa: Kurbiş nasıl sözümü dinlemez, evden uzaklaşırsın? Ya başına kötü bir şey gelseydi tatlı yavrum?

Kurbiş: Haklısın anneciğim, bir daha böyle bir şey yapmayacağım.

Anne Kurbağa: Tamam yavrum, affettim seni. Bir daha benim sözümünden çıkma, tamam mı? Bak gittikçe bana benzemeye başladın bile. İleride annen kadar güzel bir kurbağa olacaksın.

Kurbiş: Tamam anneciğim. Çok mutluyum artık.

O günden sonra, Kurbiş annesinin sözünden hiç çıkmadı. Annesi ile birlikte mutlu bir şekilde yaşadılar. Zaman geçtikçe de minik kurbağa annesine benzedi ve onun kadar güzel bir kurbağa oldu.

Sonuç ve Öneriler

Araştırmada Okul Öncesi öğretmen adaylarının, bazı hayvanların özelliklerinin ve yaşam alanlarının, ağız ve diş temizliğinin, el temizliğinin öneminin, kurbağanın başkalaşım evrelerinin, insandaki dolaşım sisteminin ve sindirimde görev alan organların öğretimine yönelik drama etkinlikleri hazırladıkları görülmektedir. Dramanın, çocukların bilişsel, dil, psikomotor, sosyal-duygusal gelişim alanlarını ve yaratıcılıklarını desteklediği (Can Yaşar ve Aral, 2011) dikkate alındığında, bu araştırma ile okul öncesi çocuklara hazırlanan etkinliklerin ifade edilen bu gelişim alanlarına hitap ettiği görülmektedir.

Araştırma kapsamında Okul Öncesi öğretmen adaylarının hazırladıkları etkinliklerin, bilişsel gelişim alanında yer alan; olay ya da varlıkların çeşitli özelliklerini gözlemleyebilme, nesne, durum ya da olayları çeşitli özelliklerine göre sıralayabilme, belli durum ve olaylarla ilgili neden-sonuç ilişkisi kurabilme, zamanla ilgili kavramlar arasında ilişki kurabilme ve parça-bütün ilişkisini kavrayabilme kazanımlarına uygun olarak hazırlandığı görülmüştür.

Dramanın başlıca amaçları arasında olan, kendini ifade edebilme, yaratıcı, özgüvenli, sosyal ve meraklı bireyler yetiştirme (Can Yaşar ve Aral, 2011), bu araştırma kapsamında hazırlanan etkinliklerde ön plana çıkarılmıştır. Bunun yanı sıra dramanın, çocukların sanatsal duyarlılığını ve çevresel bilincini artırıp hayal gücünü geliştirdiği (Pinciotti, 1993), bireyin duygu, düşünce ve yetilerini öğrenme sürecine katarak yaparak-yaşayarak kalıcı öğrenmeyi gerçekleştirdiği, iletişim ve eleştirel düşünme yeteneğini geliştirdiği ve bireye empati kurma becerisi kazandırdığı (Can Yaşar ve Aral, 2011) göz önüne alındığında, hazırlanan etkinliklerin çocuklara bu yeterlilikleri kazandırmasına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Öğretmen adaylarının hazırladıkları drama etkinlikleri ve tasarladıkları materyallerin, çocukların ilgisini çekecek, eğlenceli, fen konularını öğrenmelerini kolaylaştırıcı özellikte olduğu belirlenmiştir. Nitekim yapılan araştırmalarda, fen eğitiminde drama etkinliklerinin yapılmasının öğrencilerde fen konuları ile ilişkili farklı algılamalara olanak sağlayarak anlamlı öğrenmeyi geliştirdiği (Odegaard, 2003; Arieli, 2007), çocukların sözlü iletişimlerini arttırdığı ve deneyimlerini dış dünyaya anlatmalarını sağladığı belirtilmiştir (Bentley ve Watts, 1989). Ayrıca, drama etkinliklerinin çocukların derse karşı ilgisinin artmasına katkı sağladığı ifade edilmiştir (Çam, Özkan ve Avinç, 2009).

Okul Öncesi öğretmen adaylarının hazırladıkları etkinliklerde kullanılmak üzere kukla, hikâye kartları, maskeler, yaka kartları gibi materyaller tasarladıkları, etkinlik sırasında ses efektleri kullandıkları görülmüştür. Nitekim drama etkinlikleri sırasında ses efektleri, maskeler, kostümler kullanılmasının yeni fikirlerin oluşmasında ve hayal gücünün uyarılmasında etkili olduğu belirtilmektedir (Ömeroğlu, 1990).

Okul öncesi dönemde çocukların fene yönelik olumlu tutum geliştirmeleri konusunda öğretmenler büyük bir role sahiptir (Davies ve Howe, 2003). Fen eğitiminde çocukların ilgisini çekecek ve bu ilginin korunmasını, fen öğrenmekten zevk almalarını sağlayacak, anlamlı ve kalıcı öğrenmelerin gerçekleşmesi açısından dramanın kullanılmasının önemli olduğu düşünülmektedir. Okul öncesi fen eğitiminin, çocukların fene karşı olumlu tutum geliştirmesinde büyük öneme sahip olduğu ve dramanın eğitimdeki önemi ve etkisi düşünüldüğünde, fen etkinliklerini etkili şekilde yürütülebilmesi için drama konusunda Okul Öncesi öğretmen adaylarına gerekli bilgi ve becerilerin kazandırılması gerekmektedir.

Dramatizasyon Yöntemi İle Okul Öncesi Çocuklara Fen Konularının Öğretimine Yönelik Etkinlikler Oluşturulması

Kaynakça

- Aral, N., Baran, G., Bulut, Ş. ve Çimen, S. (2000). *Drama*. İstanbul: Ya-Pa.
- Arieli, B. (2007), *The integration of creative drama into science teaching*. Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Kansas State University, Manhattan, Kansas.
- Bentley, D., & Watts, M. (1989). Learning and teaching in school science (Practical Alternatives).
- Can Yaşar, M. ve Aral, N. (2011). Türkiye’de okul öncesinde drama alanında yapılan lisansüstü tezlerin incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(22), 70-90.
- Christensen, L.B., Johnson, R.B., & Turner, L.A. (2015). *Araştırma yöntemleri desen ve analiz (Research methods, design, and analysis)*. (Çeviri Ed.: A. Alpay). Ankara: Anı.
- Çam, F., Özkan, E. ve Avinç, İ. (2009). Fen ve teknoloji dersinde drama yönteminin akademik başarı ve derse karşı ilgi açısından karşılaştırmalı olarak incelenmesi: Köy ve merkez okulları örneği. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29(2), 459-483.
- Dalbudak, Z. ve Akyol, A.K. (2008). Anaokulu öğretmenlerinin eğitim programlarında drama etkinliklerine yer verme durumlarının incelenmesi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17(1), 170-178.
- Davies, D., & Howe, A. (2003). *Teaching science and design and technology in the early years*. London: David Fulton Publishers.
- Freeman, G., Sullivan, K., & Fulton, C.R. (2003). Effects of creative drama on self-concept, and problem behavior. *Journal of Educational Research*, 96(3), 131-138.
- Gönen, M. ve Dalkılıç, N. (2003). *Çocuk eğitiminde drama*. İstanbul: Epsilon.
- Hamurcu, H. (2003). Okul öncesi eğitimde fen bilgisi öğretimi ‘proje yaklaşımı’. *Eğitim Araştırmaları*, 4(13), 66-72.
- Hendy, L., & Toon, L. (2001). *Supporting drama and imaginative play in the early years*. Open University Press, Buckingham, 161 p., Philadelphia.
- Karasar, N. (2011). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. (22. baskı). Ankara: Nobel.
- Kallery, M., & Psillos D. (2001). Pre-school teachers’ content knowledge in science: Their understanding of elementary science concepts and of issues raised by children’s questions. *International Journal of Early Years Education*, 9(3), 165-177.
- Kandır, A. (2003). Yaratıcı dramının okul öncesi eğitim programındaki yeri ve hedefleri. *Okul öncesi eğitimde drama teoriden uygulamaya* (Yazarlar: Ömeroğlu, E., Ersoy, Ö., Tezel Şahin, F., Kandır, A. ve Turla, A.). Ankara: Kök.
- Lind, K.K. (1999). Science in early childhood: Developing and acquiring fundamental concepts and skills. In American Association for the Advancement of Science (AAAS). *Dialogue on early childhood science, mathematics, and technology education*. Washington, DC: AAAS, 73-83.

McCaslin, N. (2006). *Creative drama in the classroom and beyond*. United States of Pearson Education, America.

MEB (2012). Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı, Okul Öncesi Eğitim Programı, Ankara.

Mellou, E. (1995). Review of the relationship between dramatic play and creativity in young children. *Early Child Development and Care*, 112, 85-107.

Odegaard, M. (2003). Dramatic science. A critical review of drama in science education. *Studies in Science Education*, 39(1), 75-101.

Ömeroğlu, E. (1990). *Anaokuluna giden 5-6 yaşındaki çocukların sözel yaratıcılıklarının gelişimine yaratıcı dramanın etkisi*. Yayınlanmamış Doktora tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.

Önder, A. (2005). *Yaşayarak öğrenme için eğitici drama* (6. Baskı). İstanbul: Epsilon.

Pinciotti, P. (1993). Creative drama and young children: The dramatic learning connection. *Arts Education Policy Review*, 94(6), 24-28.

Snape, D. J., Vettraino, E., Lawson, A., & McDuff, W. (2011) Using creative drama to facilitate primary-secondary transition. *Education 3-13: International Journal of Primary, Elementary and Early Years Education*, 39(4), 384-387.

Taylor, P. (2000). *The drama classroom: action, reflection, transformation*. Routledge Falmer, London.

Uyanık Balat, G. ve Önkol, F.L. (2013). Okul öncesi dönemde fen eğitimi öğretim yöntemleri. *Okul öncesi dönemde fen eğitimi* (Ed.: B. Akman, G. Uyanık Balat, T. Güler), Ankara: Pegem Akademi.

Yaşar, Ş. (1993). *Okul öncesi eğitim öğrencilerinde fene yönelik duyuşsal özelliklerin geliştirilmesi*. Ya-Pa Okulöncesi Eğitim ve Yaygı Semineri, Ankara: 140-142.